
DIENST op 21 april 2024, 10 uur

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

met Doopsgez. Kerkkoor o.l.v. Peter Veenhuizen

Piano: Wilma Broere Kerkenraadslid: Arida van Oudenallen

Opname en Regie: Commissie techniek

Lezer: Ineke van der Stroom

Predikant: Paul F. Thimm

Aansteken van de kaarsen

Mededelingen

Koor zingt “Lift up your heads”

R.H.Prichard

George Weissel (1642)

Bemoediging en Groet

Onze hulp is in de naam van de Eeuwige,
die hemel en aarde maakt,
die trouw houdt in eeuwigheid;
die niet verloren laat gaan het werk van zijn handen.

Genade, barmhartigheid en vrede
van God, die ons liefheeft als een goede vriendin of vriend
en van Jezus Christus, die ons voorgaat als een zorgzame herder
door de Heilige Geest, die ons steunt en uitdaagt als een wijze lerares . Amen.

Zingen “Gegroet jij jij, die om vrede komt en licht. Gegroet!” 1x oefenen, 4x naar elke kant
Geroepen om te zingen 25 (3^e couplet) / ZZZ 96

Vorig weekend waren mijn vrouw en ik in Friesland in het nieuwe protestantse klooster Nijkleaster samen met andere deelnemers uit de Kapel in Hilversum.

Het volgende lied zongen we aan het begin van de dienst op zondag in de kerk in Jorwerd. Het is een lied waarin je elkaar begroet. Ik zag hoe blij de gezichten van de kerkgangers werden en hoe vriendelijk ze elkaar daarbij aankeken.

En ik dacht, dat gaan we in Aalsmeer ook doen, ook zingen. Het is maar een kort lied van één regel.

Daarom zingen we het 5 keer: 1x om het te leren.

En daarna zingen we nog vier keer vriendelijk groetend naar wie voor ons, achter ons en links en recht zit – en misschien ook naar wie verder weg zitten.

We begroeten elkaar zingend met “Gegroet jij jij, die om vrede komt en licht. Gegroet!”
Laten we dat doen.

Gebed

Stem in de stilte, Bron van hoop, trouwe Begeleider op onze Weg!

Ook vandaag hebt U ons bijeengeroepen als uw volk op aarde, zoals een herder zijn schapen verzamelt.

Die saamhorigheid en geborgenheid doet ons goed en beurt ons op.
Die verbondenheid met U, met elkaar en met anderen hebben we nodig.
We kunnen niet zonder; we kunnen niet alleen leven.

Daarom danken we U alvast voor alles wat ons geloof, onze hoop en onze liefde voedt en versterkt, wat ons denken en doen bewuster en geloofwaardiger kan maken:

- de liederen die het koor en wij samen zingen;
- de woorden die we horen en die we meenemen voor deze nieuwe week;
- de adem en de hartslag, onze geest en ons lichaam die ons leven mogelijk maakt.

Maak ons alert en ontvankelijk, dat ieder van ons - uit ons samenzijn vanochtend - meeneemt, wat zij of hij nodig heeft. Dat bidden wij in Christus' naam. Amen.

Zingen "Dit huis is een huis waar de deur open staat" ZZZ 93 (alle 2)

Inleiding

Vandaag luisteren we met elkaar naar twee bijbelgedeelten die het hebben over herders en schapen, over slecht en goed leiderschap en diepe verbondenheid zoals de profeet Ezechiël en zoals Jezus dat ziet.

Bijbellezing: Ezechiël 34:1-12

Koor zingt "The Lord's my Shepherd" Scottish Psalter (1650)

Bijbellezing: Johannes 10:11-16

Zingen "U kennen, uit en tot U leven" **653:1,6,7**

Preek / overdenking

Lieve gemeente, hier thuis in de stal (ik bedoel in de kerk) of ergens buiten of binnen met ons verbonden!

I.

Grazende schapen die af en toe blaten, een waakzame zorgzame herder met zijn kudde, een hond die om de kudde heen cirkelt en ze bij elkaar houdt en natuurlijk lammetjes die vertederend en speels door het weiland springen. (Hebt u ze gezien?)
Wat een prachtig, idyllisch tafereel is dat. Het straalt warmte en geborgenheid uit, toch?

1. Maar ja, wij maken het niet meer dagelijks mee – schaapskuddes en hun herders. Het is **niet meer** een beeld dat ons in onze moderne westerse wereld zo vertrouwd is. Jawel, op de Veluwe en hier en daar elders kom je ze nog tegen. In Friesland zie je nog veel schapen in omheinde weilanden van een boer. Een herder is er niet bij. In andere landen zie je ze nog vaak.

Nog nooit is het meegevallen om als herder rond te komen - vroeger al niet - en het is steeds moeilijker geworden om ervan te kunnen leven. Rijk word je er niet van. De werkelijkheid van een leven als herder met een schaapskudde is veelzijdiger en ook harder en gevaarlijker dan we ons vaak voorstellen.

Herders zoals Abraham bijvoorbeeld trokken als **nomaden** met hun kudden heen en weer: naar de steppe als daar in het regenseizoen genoeg water en grazige weiden te vinden zijn en terug naar de weilanden in de bewoonde wereld als de steppe droog en dor is. Zo is het ritme en het leven van nomaden nog steeds.

2. Het is **niet meer zo vanzelfsprekend** dat we ons in de samenleving en in de kerk in de rol van **schapen met herders** zien. Tijden en culturen kunnen veranderen.

In een democratie beschouwen we onszelf trouwens niet graag als “makke schapen” en als volgzaam stemvee dat zonder problemen zijn herders volgt. Er zijn mensen die absoluut niets met **schaapachtig kuddegedrag** of **autoritaire herdersmanieren** te maken willen hebben. De een is er allergischer voor dan de ander.

3. Dat beeld van de herder met zijn schapen is dus niet zonder meer van onze tijd. Dat geef ik toe. – Maar wat doen we dan met beelden en gelijkenissen en voorbeelden uit het verleden, zoals deze in de bijbel? – Leggen we ze weg, in de archieven? – Of gaan we toch onderzoeken wat **zo’n eeuwenoud beeld** van de schaapskudde en haar herder **ons vandaag kan zeggen?** – Want in alle voorbeelden en gelijkenissen zit wel **iets** wat treffend is.

II.

De profeet **Ezechiël** en vóór hem al de profeet **Jeremia** gebruiken het beeld van schapen en hun herders. Ook **Jezus** doet dat volgens het evangelie naar Johannes. Dat is dus één van die vele **verrassende lijnen** die van het **Oude Testament** naar het **Nieuwe Testament** lopen.

Maar **waarvoor** gebruiken Ezechiël en Jezus dit voor hen zo vertrouwde beeld van “de schapen en hun herder”?

- Ze beschrijven daarmee de **complexe relaties** tussen het **volk**, hun **leiders** en **God**.

Schapen hebben iets van kwetsbaarheid en afhankelijkheid, zelfs volgzaamheid. Ze kunnen verdwalen. Ze kunnen vallen en iets breken of gewond of ziek raken. Ze kunnen aangevallen en toegetakeld of zelfs gedood worden door wilde roofdieren. En wie komt dan voor ze op? Wie beschermt hen? - Ja, wat dat betreft lijken mensen vaak net weerloze schapen.

Een **herder** staat symbool voor verschillende soorten leiderschap.

Wat mij als dominee opvalt, is dat Ezechiël en Jezus het niet speciaal over geestelijke leiders hebben als ze “herders” zeggen. Wij, wij zijn gewend om bij herders direct aan “pastors, pastoors en dominees” te denken.

Maar in de bijbel - en dus ook bij Ezechiël en Jezus - wordt letterlijk aan herders gedacht die hun **dieren hoeden** of aan allerlei **politieke** (en soms religieuze) **leiders**. Dat waren toen de koningen, keizers en hun stadhouders) die **macht uitoefenden** over hun onderdanen.

Leiders heb je in verschillende soorten en maten en kwaliteiten. Beiden - Ezechiël en Jezus - hebben het over **goede** en over **slechte** herders of leiders.

- En wat is het verschil tussen een goede en een slechte herder of leider?

De Tora en de profeten, Jezus en de apostelen – ja, de hele bijbel geeft daar een heel simpel en duidelijk criterium voor, namelijk: Een goede herder of zorgzame leider is iemand die zich inzet voor het **welzijn van zijn hele volk** - en in het bijzonder voor het belang van de **kwetsbaarsten** in de samenleving.

Daarom werden de koningen van Israël beoordeeld op hoe goed ze zorgen voor hun volk en hoe goed ze met name de kwetsbaarsten in bescherming nemen.

De allerkwetsbaarsten waren **de wees en de weduwe**, omdat ze er alleen voor stonden en **de vreemdeling** omdat die volledig uitgeleverd was aan het rechtssysteem van het gastland. - Je kunt er ook **armen en zieken** bij voegen, want zij waren afhankelijk van de rijkere en aangewezen om hun verzorgers.

Blijkbaar is naar **bijbelse maatstaven** een leider (of herder) niet goed genoeg, als die alleen zorgt dat het goed gaat met de middenklasse en dat de economie groeit, maar wel als hij zorgt dat de allerkwetsbaarsten recht gedaan wordt en zij vooruitgaan. Dat is een geloofsprincipe én een politiek beleidsprincipe tegelijk. In de bijbel hoort dat samen en wordt godsdienst en politiek niet kunstmatig uit elkaar getrokken in privé en openbaar.

III.

Wat betekent dat allemaal **voor ons nu?** - Heeft het toch zin om het in onze tijd over goede en slechte herders te hebben en daar onderscheid tussen te maken?

Ja, ik geloof dat dat juist in een **samenleving die democratisch** wil zijn, wezenlijk is.

En ik geloof dat dat ook voor een **geloofsgemeenschap** die relevant wil zijn, die iets in te brengen wil hebben, wezenlijk is.

Misschien wordt het tijd, dat we als kerken en gemeenten tegen de trend in, kritischer en moediger worden. Dat ook wij zoals Ezechiël en Jezus en velen met hen weer duidelijk en principieel durven te zijn. Dat we ons duidelijk durven uit te spreken over wat goed en toekomstgericht en wat kwaad en kortzichtig is voor de gerechtigheid en de vrede in onze samenleving en in onze wereld.

Ik heb grote bewondering en diep respect voor de bewindslieden van het demissionaire kabinet, die moed en gerechtigheidszin hebben getoond, die hun nek uitsteken.

- De ene staatssecretaris heeft de pijn en de angst van de Groningers begrepen en heeft zich ingezet voor dat hen eindelijk recht gedaan wordt.

- Een andere staatssecretaris heeft zich sterk gemaakt ervoor dat internationale verdragen voor de mensenrechten van vluchtende asielzoekers niet overtreden maar nagekomen worden. Het getuigt van verantwoordelijkheidsbesef en betrouwbaarheid.

"Ik ben de goede herder...", zegt **Jezus**. We horen daar niet van op. Ons stoort dat niet meer, hoewel het ons toch eigenlijk **vreemd** in de oren zou moeten klinken.

Want het klinkt onbescheiden en ieder geval heel ambitieus. We weten dat Jezus zeker een groot risico op zich nam.

Hij stelde zich heel bewust in die indrukwekkende bijbelse lijn van herders en leiders die het niet om persoonlijke macht en gewin ging, maar om de mensen die anders niemand hebben die het voor hen opneemt. En zo maakt Jezus Gods liefde en trouw toegankelijk voor allen en juist voor hen in de marge, die je gauw over het hoofd ziet.

Jezus stapt **niet argeloos en naïef** door de wereld. Jezus wist wat hij zei en wat hij deed. Hij wist dat het leven niet alleen uit **bloemige weiden** bestaat en uit **goedardige**

schapen die hem met blij geblaas ontvangen. Nee, hij kende ook heel wat **weerstand, tegenwerking en grimmig vijandschap**. Jezus was vertrouwd met de dreigende gevaren door **wolven** bijvoorbeeld die schapenvlees lusten en zomaar moorden.

“Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen. Een huur-ling, iemand die geen herder is, die niet de eigenaar van de schapen is, laat de schapen in de steek en slaat op de vlucht zodra de wolf ziet aankomen. (...) Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen mij, zoals de Vader mij kent en ik de Vader ken. Ik geef mijn leven voor de schapen.” (V.11,14-15)

De herder weet zich helemaal **verantwoordelijk**, helemaal verbonden met zijn kudde. Hij piekert niet over om zijn kudde bij gevaar in de steek te laten, om zijn eigen vege lijf te redden voor de wolf of leeuw. En zo ontstaat tussen een **hechte innige band** tussen Jezus Christus, de herder, en de kudde die hem nodig heeft. Daarom denkt hij niet in de eerste plaats aan zijn eigen voordeel, maar aan het belang van de mensen die in hem vertrouwen en geloven en die op hem zijn aangewezen.

IV.

De herder is omgeven door zijn schapen. Dat is niet alleen een beeld voor wat **leiderschap** is. Dat is ook een beeld voor wat echte **gemeenschap** is. Dat is ook een **beeld voor de gemeente van Christus**.

Maar nog meer dan dat, want Jezus zegt ook nog: *“Maar ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook hen moet ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder.”(V.16)*

Dat is een **waarschuwing** voor schapen die alleen gefixeerd zijn op de eigen (bijvoorbeeld Doopsgezinde) stalgeur. Tegelijkertijd is het een **bemoediging** voor een kudde die zich verloren en klein voorkomt: **er is meer**, er zijn nog andere schapen ook buiten de eigen stal. Er zijn nog andere groepjes en kerken - er is de plaatselijke en de wereldwijde oecumenische verbondenheid. Wat een breed hoopvol perspectief!

Hen allen zal Hij leiden als één **kudde die in wezen bij elkaar hoort**. Amen.

Muziek   Open Ruimte

Gebed en Onze Vader

God, U hoort bij ons en wij horen bij U,
Wanneer we bedrukt en bezorgd zijn over zoveel ellende en het kwaad in de wereld: leiders die geen zorgzame en liefdevolle herders zijn voor hun volk en voor andere volkeren, maar wrede roofdieren die verwoesten en moorden, God, wees dan als een arm op de schouder die ons troost en bemoedigt, zodat we elkaar bij kunnen staan.

Wanneer mensen doodsbang zijn en geen kant op kunnen omdat rakketten en bommen en kogels op hen afkomen, omdat hun huis en tuin verwoest is en ze niets te eten en te drinken hebben, God, wees dan een stok om op te steunen en een inspiratiebron om manieren en wegen, om iets te vinden hoe we dodelijk geweld kunnen stoppen en hen kunnen helpen.

Wanneer onze samenleving verhardt en mensen zomaar bij hun werk verbaal en fysiek worden bedreigd en mishandeld, wees dan als een leraar voor de klas die ons nieuw inzichten en wijsheid leert, zodat we weerbare mensen worden en we beter weten hoe we voorzichtig kunnen helpen om agressie en kwaadheid te doorbreken.

Wanneer we iemand kwetsbaar en hulpeloos zien, omdat hij of zij niemand heeft die kan beschermen en bijstaan, God, maak ons dan tot een vriend in nood zoals U bent, dat we de ander niet afhankelijk van ons maken maar weten wat hem of haar echt helpt.

Wanneer we voor belangrijke keuzes staan in ons leven, God, wees dan onze begeleider die ons op goede gedachten en tot verantwoorde keuzes brengt.

En allen die leiders zijn en verantwoordelijkheid dragen – of het anderen zijn of wijzelf, God, schenk een bewustzijn van wat goed herderschap is, dat anderen recht doet en sterker maakt. Dat we niet onze kansen misbruiken ten koste van anderen, dat we niet anderen vernederen om zelf groot te worden. Help ons kritisch en zelfkritisch te blijven.

God, in de stilte delen we met U, wat ons persoonlijk raakt en bezighoudt. ...stilte...

We bidden nu het gebed van Jezus,
ieder in de woorden en taal die bij hem of haar past.

<p>(oudere versie)</p> <p>Onze Vader die in de hemel zijt. Uw naam worde geheiligd Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede in de hemel, alzo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van u is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid</p>	<p>(versie van NBV 2006)</p> <p>Onze Vader in de hemel! Laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel. Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben. Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is. En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad. Want aan U behoort het koningschap, de kracht en de majesteit - in eeuwigheid.</p>
---	--

AMEN.

Collecten

Zingen "Wie leeft vanuit het hart"

Zingenderwijs 156 (alle 2)

melodie "Gelukkig is het Land" (oude liedboek nr. 416)

Zegen(samen)

Laten we nu samen een beroep doen op Gods zegen
voor elkaar en voor de wereld waarin we leven
– als priesterlijke en herderlijke medemensen

De Eeuwige zegent je en behoedt je!
De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
en is je genadig!
De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
en geeft je vrede!

Zingen “Gezegend gaan we nu van hier...Amen”
= melodie van 273 “Loof God die zegent al wat leeft”

Zingenderwijs 57

Koor zingt “Mailied” L.H.A. Hölty op.41.5

- Het volgende lied ken ik nog niet goed genoeg om het mee te zingen. De andere koorleden kenden het nog goed en hebben het niet meer hoeven leren. Dus ik luister mee.

- Kort iets over de inhoud van dit Duitse lied. Het lied heet “Mai-lied” het is nog april, maar het kan heilzaam en therapeutisch verantwoord zijn om in april vooruit te kijken op wat komt in mei en wat de natuur dan in petto heeft:
de bloesem aan de bomen, de vogelzang overal

- In het 2e couplet gaat het zelfs over “schöne Frauen” die dansen in het weiland – oké Het is me een raadsel, waarom er geen mannen erin voorkomen:

* is het omdat de mannen niet zo mooi zijn?

* of alleen omdat de mannen stijve harken zijn en niet zo mooi kunnen dansen?

- Het laatste couplet komt met een bijzondere verrassing, een surprise, – last but not least komt ineens ook God in voor –
en dat is voldoende reden om dit luchtige, vrolijke lied zelfs in de kerk te zingen

Ik zou zeggen “Geniet ervan!”

Doven van kaarsen